

№	Страна	Столица	Часть света
25	Сингапур	Сингапур	Азия
26	Кипр	Никозия	Азия

Библиография

1. Свободная энциклопедия Википедия “о Европейских ценностях” (https://ru.wikipedia.org/wiki/Европейские_ценности)
2. Текст Хартии Европейского Союза об основных правах (посл. Редакция от 2007 г. <http://eulaw.ru/>)
3. Текст Лиссабонского договора (2007 г., вступил в силу в 2009 г. <http://eulaw.ru/>)
4. Позиции Европейских стран в рейтинге свободы прессы (<https://freedomhouse.org/>)
5. Позиции Европейских стран в рейтинге по уровню жизни (<http://worldgeo.ru/>)

AVANTAJELE INTEGRĂRII REPUBLICII MOLDOVA ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Vîrlan D., FCIM, FAF -141
Conducător științific: l. super. Buzu V.

Relațiile Republicii Moldova cu Uniunea Europeană au debutat după 27 august 1991 atunci când a fost proclamată solemn, în virtutea dreptului popoarelor la autodeterminare, în numele întregii populații a R.M și în fața întregii lumi, declarația de independență conform căreia, istoria țării noastre preia o cale democratică de dezvoltare.

La etapa actuală RM este recunoscută unanim ca un stat european, din toate punctele de vedere, atât economic, cultural, cât și geopolitic. Obiectivul strategic al politicii interne și externe care e cel mai în vogă subiect atât în cercurile politice cât și în cele academice este integrarea în Uniunea Europeană. În acest sens, la 28 noiembrie 1994 a fost semnat Acordul de Parteneriat și Cooperare care rezintă baza juridică a relațiilor dintre RM și UE și a intrat în vigoare în anul 1998. Acordul de Parteneriat și Cooperare este un angajament bilateral care

reglementează baza colaborării în domeniile: economic, comercial juridic, politic și cultural. Prin intermediul acestuia UE s-a angajat să susțină eforturile RM, orientate spre consolidarea democrației și statului de drept cu respectarea drepturilor omului și a minorităților prin asigurarea cadrului corespunzător al dialogului politic, dezvoltarea durabilă a economiei și finalizarea procesului de tranziție spre economia de piață prin promovarea schimburilor comerciale, investițiilor și relațiilor economice armonioase. Delegația Comisiei Europene în RM a răspuns la cele mai multe dintre întrebările generate de aceste mituri, punând în evidență atitudinea binevoitoare și buna credință a UE în raport cu RM, pe care dorește sincer, să o ajute în efortul ei de modernizare. Într-adevăr, ce alt interes ar putea avea UE într-o țară cu un potențial demografic de aproximativ 0.7% din cel al UE și cu o economie ce constituie 0.04% din economia UE?

În vederea avansării Republicii Moldova pe calea integrării europene și consolidarea poziției sale, se impune realizarea completă a obiectivelor în termenii stabiliți în Planul de acțiune. Din acest motiv se atribuie o importanță sporită procesului de coordonare a reformelor cu standardele europene.

Domeniile prioritare sînt:

- reformarea sistemului național al justiției;
- elaborarea unei strategii de informare și cooperare în domeniul integrării europene;
- asigurarea libertății de comunicare și exprimare;
- îmbunătățirea managementului frontierelor, inclusiv pe segmentul transnistrean;
- semnarea acordurilor de liberalizare a [regimului de vize](#) cu Uniunea Europeană;
- obținerea preferințelor comerciale autonome cu comunitatea europeană.

Potrivit Acordului, modernizarea se va efectua conform standardelor europene prin asimilarea în proporție de ~ 70% a acțiunilor comunitare și, respectiv, prin implementarea prevederilor acestuia. Este vorba de un efort enorm pe care trebuie să-l facă conjugat societatea moldovenească, politicienii, deopotrivă cu cetățenii. Acest efort va trebui făcut pe fundalul existenței unui proiect de alternativă – Uniunea Vamală în cadrul Uniunii Economice Eurasiatice, care este mult mai relaxant, promițînd cel puțin menținerea statu-quo-ului pentru sfera politică și facilitarea pătrunderii produselor moldovenești pe piața UV, deocamdată, așa cum sînt ele. Concurența pe scena politică moldovenească a celor două proiecte a contribuit la polarizarea clasei politice și, respectiv, la aprofundarea divizării societății. În aceste circumstanțe, pregătirile pentru semnarea Acordului de Asociere cu UE, pe de o parte, au fost însoțite de un șir de campanii propagandistice, iar pe de altă parte, au fost îndreptate spre subminarea eforturilor autorităților din Moldova și a celor din Europa; s-au exercitat presiuni politice pentru renunțarea sau amînarea semnării Acordului; s-

a insistat asupra organizării referendumurilor locale și naționale privind necesitatea semnării Acordului de Asociere sau, în general, privind alegerea vectorului integrationist al Republicii Moldova. Pornind de la premisa că atât cetățenii Republicii Moldova, cât și reprezentanții politici ai acestora au dreptul la opinie, mai cu seamă, pe marginea unei probleme atât de complexe cum este cea examinată în ghidul de față, merită să fie elucidate punctele de vedere opuse asocierii Republicii Moldova cu UE și care au ajuns să fie „rupte“, oarecum, de realitate, devenind într-un fel, mituri. Delegația Comisiei Europene în Republica Moldova a răspuns la cele mai multe dintre întrebările generate de aceste mituri, punând în evidență atitudinea binevoitoare și bună-credința UE în raport cu Republica Moldova, pe care dorește, sincer, să o ajute în efortul ei de modernizare. Într-adevăr, ce alt interes ar putea avea UE într-o țară cu un potențial demografic de aproximativ 0,7% din cel al UE și cu o economie ce constituie 0,04% din economia UE? În acest context, răspunsurile Delegației Uniunii Europene pentru Republica Moldova la temerile ce țin mai mult de mituri, dar oarecum legitime, ale celor care au îndoieli în privința asocierii cu UE, sînt următoarele:

- Suveranitatea Republicii Moldova. Acordul de Asociere nu aduce atingere suveranității Moldovei în niciun fel. Dimpotrivă, acesta reafirmă obligațiile UE față de suveranitatea și integritatea teritorială a Republicii Moldova, ajutorul economic și financiar prin intermediul ZLSAC, îmbunătățirea guvernării publice și economice, ce va duce la consolidarea societății moldovenești. ZLSAC respectă pe deplin suveranitatea Republicii Moldova și în privința alegerii politice, inclusiv dreptul de a semna acorduri de liber schimb cu alte țări. Moldova rămîne completamente liberă de a decide în privința relațiilor comerciale cu țere state. ZLSAC este în interesul Moldovei. Actualmente, UE este unul dintre principalii parteneri comerciali ai RM, 40% din comerțul Moldovei fiind cu UE. Este în interesul Moldovei să opteze pentru comerțul cu UE, mai puțin costisitor, și să-l extindă. Creșterea exportului de produse moldovenești pe piața UE înseamnă creșterea veniturilor, deci și a economiei Moldovei. Pe de altă parte, eventuala participare a Moldovei în Uniunea Vamală, dimpotrivă, va reduce din suveranitatea statului, întrucît aceasta va duce la delegarea dezvoltării de politici comerciale unei structuri suprana- ționale.

- Protecția valorilor tradiționale. Asocierea cu UE nu pune în niciun fel în pericol cultura și valorile tradiționale moldovenești, dimpotrivă UE pledează, în mod constant, pentru diversitatea culturii europene, mottoul Uniunii Europene fiind „Unitate prin diversitate“. Acordul de Asociere nu numai că recunoaște valorile culturale ale Republicii Moldova, dar prevede și protecția acestora, inclusiv a celor religioase. Asigurarea libertății conștiinței înseamnă că toate convingerile religioase țin de sfera privată și nu pot reprezenta un domeniu de intervenție. De aceea, fiecare cetățean este în drept să practice religia pe care o

împărtășește. UE respectă diversitatea religioasă, promovînd toleranța și dialogul între religii.

- Protecția socială. Asocierea cu UE va crea noi posibilități pentru economia Republicii Moldova, care va fi integrată cu cea a UE, reprezentînd aproximativ $\frac{1}{4}$ din comerțul mondial. Studiile economice independente sugerează că impactul asocierii va fi unul pozitiv pentru creșterea numărului de locuri de muncă și a salariilor, iar Moldova va deveni mai competitivă în raport cu alte țări ale lumii. ZLSAC va face piața moldovenească mai deschisă pentru bunurile din UE. Aceasta va aduce mai mult spirit competitiv, ceea ce va duce la scăderea prețurilor. În conformitate cu studiile independente prețurile de consum vor scădea cu aproximativ 1%-1,3% pe termen scurt. Asocierea va apropia Moldova de modelul european al protecției sociale: pensiile nu numai că vor fi garantate, ci vor fi și majorate progresiv odată cu creșterea standardelor de viață. În UE pensiile sînt destul de mari (13% din PIB, în comparație cu 9% în Federația Rusă). Acest nivel poate fi atins, fiindcă economia UE este competitivă, ceea ce permite achitarea beneficiilor sociale substanțiale pentru perioade îndelungate.

- Protecția businessului mic și mijlociu. UE acordă o atenție crescîndă necesităților businessului mic și mijlociu în procesul constituirii ZLSAC, pentru a întări asigurarea că reformele nu vor aduce atingere businessului mic. Acest lucru este reflectat în implementarea corespunzătoare a proiectelor focalizate pe competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii (ÎMM) din țările vecinătății estice. Proiectul East Invest țintește direct în organizațiile de suport al businessului și ÎMM-urilor care au potențial de dezvoltare a cooperării reciproce și relații investiționale cu businessuri similare în UE. Foarte curînd, proiectul va intra în faza a doua. ÎMM-urile din Moldova de asemenea sînt ajutate, prin intermediul Facilităților Financiare ce oferă împrumuturi ÎMM-urilor, care altminteri ar întâmpina dificultăți în operațiunile cu băncile comerciale.

- Exportul produselor pe piața UE și importul. Experiența ultimului deceniu deja a dovedit că producătorii moldoveni sînt în măsură să vîndă din ce în ce mai mult pe piața Uniunii Europene. Cu atît mai mult se va întîmpla acest lucru cînd Moldova își va alinia standardele de securitate și sănătate la cele ale UE. ZLSAC va permite Moldovei să treacă organizat prin acest proces, avînd sprijin tehnic, și să dea producătorilor moldoveni acces liber pe piața UE. Respectarea standardelor sanitare va necesita un efort considerabil din partea RM, însă regulile privind producția alimentară, ca și cele pentru creșterea animalelor, vor fi introduse treptat și vor urmări creșterea securității și calității alimentelor pentru consumatori și reducerea riscurilor pentru sănătate. Micii fermieri, care nu sînt angajați în activitatea comercială, nu vor fi obligați să implementeze aceste reforme. Cei care își vînd marfa în Moldova sau peste hotare vor beneficia de perioade de tranziție adecvate, pentru a putea ridica treptat calitatea și nivelul de securitate al produselor din sectorul respectiv. Pentru producătorii de produse

alimentare, un avantaj al ZLSAC va fi creșterea veniturilor, ceea ce va spori producția agricolă. Imediat ce Acordul de Asociere va intra în vigoare, piața se va deschide asimetric, în favoarea Moldovei: exportatorii din Moldova vor avea acces imediat și deplin la piețele europene, în timp ce piața din Republica Moldova se va deschide mult mai încet la produsele din UE. Grație perioadelor lungi de tranziție în cazul produselor sensibile și sectoarelor negociate, piața din Republica Moldova se va deschide pentru produsele UE numai atunci când producția autohtonă va deveni suficient de competitivă.

- Perspectiva reglementării transnistrene. Obiectivul Acordului de Asociere este angajarea în procesul de asociere politică și integrare economică pentru beneficiul întregului teritoriu, recunoscut internațional, al Republicii Moldova. UE nu a exclus Transnistria niciodată din această perspectivă. Autoritățile Transnistriei au fost invitate să se alăture procesului de negocieri, pentru a se angaja în discuții privind pregătirile practice pentru implementarea ZLSAC în cele mai bune condiții posibile, în beneficiul economic al regiunii. Pentru Transnistria, beneficiile participării la Acord vor depăși substanțial posibilele costuri ce țin de tarife. Aceste beneficii includ: creșterea accesului pe piața UE pentru produsele transnistrene (piața UE absoarbe actualmente aproximativ 45% din exporturile companiilor din regiune); micșorarea barierelor nontarifare pe piața UE după implementarea standardelor de calitate minime; îmbunătățirea climatului de afaceri în regiune și, drept rezultat, stimularea activității investiționale. Acordul de Asociere va fi aplicat pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Regiunea transnistreană va continua să beneficieze de actualele preferințe comerciale autonome (deschiderea asimetrică a piețelor din UE pentru produsele fabricate în regiunea transnistreană), pînă la sfîrșitul anului 2015. Din acel moment, în cazul în care condițiile nu vor permite punerea în aplicare a ZLSAC, exporturile din Transnistria în UE vor beneficia de clauza națiunii celei mai favorizate a Uniunii Europene (de exemplu, se vor aplica tarife nonpreferențiale); cu alte cuvinte, UE nu va recurge la interzicerea exporturilor pentru companiile din Transnistria.

- Perspectiva europeană pentru Republica Moldova. UE și Republica Moldova se vor angaja în reforme cu scopul de a aduce Moldova și guvernarea acesteia mai aproape de standardele UE. Acordul nu este încă un proces de aderare și reformele nu au complexitatea și profunzimea procesului de preaderare la UE. Reformele convenite sînt croite pentru actualul stadiu de dezvoltare a Moldovei și nu cuprind întreaga legislație a UE – este vorba doar despre părți selecte referitoare la domeniul comerțului. Aceste reforme necesită o planificare minuțioasă în timp, așa cum ele acoperă diferite aspecte ale vieții economice, iar perioadele de tranziție sînt cel mai bun instrument pentru a le promova gradual. UE recurge la astfel de abordări graduale atunci cînd statele membre au nevoie de punerea în acțiune a legislației noi, armonizată cu cea a UE. Moldova va

decide singură de cât timp va avea nevoie pentru procesele de adaptare, sector cu sector. Cel mai probabil, pentru implementarea reformelor, Republica Moldova va avea la dispoziție aproximativ 10-15 ani. Deja s-au negociat diverse termene de tranziție, care variază de la sector la sector, în funcție de cadrul național legislativ existent, conținutul acestuia și dezvoltarea pieței implementării cu succes a reformelor prevăzute, Acordul de Asociere lasă căi deschise pentru noi progrese în relațiile UE – Moldova.

• Motivația UE de a ajuta Moldova. UE se asociază cu Moldova, fiindcă crede în beneficiile mari pe care le va avea Republica Moldova de pe urma modelului UE al păcii durabile, stabilității politice și de guvernare și a prosperității economice. Moldova este un partener important al UE, în pofida dimensiunilor mici ale economiei acestei țări (comerțul UE reprezintă aproximativ un sfert din comerțul global). Un studiu independent sugerează că efectele Acordului pentru UE – ținând cont de dimensiunile Moldovei și de participarea modestă în comerțul UE, 95MITURILE ȘI REALITATEA. CONCLUZII cu o pondere globală de 0,1% – vor fi nesemnificative. În contrast, Moldova ar avea de câștigat un venit de aproape 142 de milioane de euro anual, sau aproximativ 5,4% din PIB, dacă reformele vor fi duse pînă la capăt. Așadar, beneficiile Acordului de Asociere pentru Moldova depind de gradul de complexitate al reformelor care vor fi realizate.

Bibliografie selectivă:

1. <http://gov.md/europa/ro/content/ce-%C3%AEnseamn%C4%83-pentru-tine-integrarea-european%C4%83>
2. <http://www.clr.ro/menu1/catalin/dictpdf.pdf>
3. <http://infoeuropa.md/uniunea-europeana-si-moldova/>

POLITICA UNIUNII EUROPENE ÎN DOMENIUL SIGURANȚEI ALIMENTARE

Mihaela CRICLIVÎI, Ana VALEAN
Conducător științific: Cristina LAZARIUC

Odată cu creșterea consumului alimentar între țări, siguranța alimentară a devenit mai degrabă o problemă de comerț global decât o problemă de sănătate publică. Creșterea comerțului internațional cu produse alimentare deschide noi posibilități pentru ca patogenii alimentari să atingă regiuni noi ale lumii. Protejarea sănătății oamenilor, a animalelor și a plantelor, în fiecare etapă a procesului de producție, este o prioritate-cheie a politicilor economice și de